

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ زکات، خمس، صدقه و وقف

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: امیر منتظر المهدی

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۱۸

آیا می‌شود برای گیرنده‌ی صدقه شرط گذاشت؟ آیا این شرط از نظر شرعی صحیح است؟ آیا اگر گیرنده‌ی صدقه به شرط عمل نکند، مرتکب گناه شده است؟ به عنوان مثال، فردی که در کار خیر پیش قدم است، در جمعی اعلام می‌کند که می‌خواهیم برای خرید لوازم التحریر برای نیازمندان پول جمع کنیم و مبلغی با این نیت جمع می‌شود و فرد خیر چون افراد فقیر را می‌شناسد، این مبلغ را بین ده نفر پخش می‌کند و به آن‌ها می‌گوید که خرج لوازم التحریر کنید، ولی فقیر اولویت دیگری دارد، مثلاً در خانه غذا ندارد و این پول را خرج خرید غذا می‌کند. آیا این از نظر شارع مقدس اشکالی دارد؟

سپاسگزارم از پاسخگویی شما.

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۹/۶/۲۳

شرط کردن کاری مباح در ضمن صدقه اشکالی ندارد و اگر گیرنده‌ی صدقه شرط را قبول کند، باید به آن عمل کند؛ چراکه آن مصداق عهد است و وفای به عهد واجب است؛ چنانکه خداوند فرموده است: «وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا»^۱؛ «و به عهد وفا کنید؛ چراکه درباره‌ی عهد بازخواست می‌شود» و فرموده است: «بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ»^۲؛ «آری، هر کس به عهد خود وفا کند و پرهیزکار باشد خداوند پرهیزکاران را دوست می‌دارد» و فرموده است: «وَالْمُؤَفَّقُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا»^۳؛ «و وفا کنندگان به عهدشان هنگامی که عهد می‌کنند»

۱. الإسراء / ۳۴

۲. آل عمران / ۷۶

۳. البقرة / ۱۷۷

و فرموده است: «وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ»^۱؛ «و کسانی که امانت‌های خود و عهد خود را رعایت می‌کنند» و از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «الْمُسْلِمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ فِيمَا أُجِّلَ»^۲؛ «مسلمانان باید به شروط یکدیگر در آنچه حلال است پایبند باشند». بنابراین، گیرنده‌ی صدقه اگر می‌خواهد آن را در جهت دیگری مصرف کند، نباید شرط را قبول کند و باید به صدقه دهنده بگوید و اگر نگوید یا نیاز مهم‌تر بعداً پیش آید، نمی‌تواند بر خلاف شرط صدقه دهنده عمل کند، مگر اینکه ناگزیر شود؛ به این معنا که برای حفظ سلامت خود از آسیبی جدی، چاره‌ای جز عمل کردن بر خلاف شرط صدقه دهنده نداشته باشد؛ به دلیل سخن خداوند که فرموده است: «وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ»^۳؛ «برای شما چیزی که بر شما حرام ساخته را تبیین کرده است مگر چیزی که به آن ناگزیر شوید».

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی
مجلس خبرگان رهبری

۱. المؤمنون / ۸
۲. مصنف ابن أبي شيبة، ج ۴، ص ۴۵۰؛ سنن أبي داود، ج ۳، ص ۳۰۴؛ سنن الترمذي، ج ۳، ص ۲۸؛ المنتقى لابن الجارود، ج ۱، ص ۱۶۱؛ المعجم الكبير للطبراني، ج ۴، ص ۲۷۵؛ سنن الدارقطني، ج ۳، ص ۴۲۶؛ المستدرک علی الصحیحین للحاکم، ج ۲، ص ۵۷؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۷، ص ۴۰۶
۳. الأنعام / ۱۱۹

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌هاشی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.